

TORNAĽA A OKOLIE

Ročník XXIII. - číslo 5.
27. máj 2015

Oficiálny vestník mesta Tornaľa

Prvé číslo týchto novín vyšlo v roku 1911, obnovené v roku 1991

17. ročník GEMER EXPO

Putnok. 30. apríla otvorila svoje brány už po 17-krát maďarsko-slovenská výstava a veľtrh, ktorého súčasťou je aj kultúrny festival, GEMER EXPO v Putnoku. Akcie sa zúčastnilo 30 vystavovateľov, medzi nimi aj naše mesto, ktoré na samostatnom štande predstavilo hodnoty mesta. Po prvýkrát bolo súčasťou výstavy aj medzinárodné investičné a ekonomické fórum. Hostí a členov výstavy pozdravil Tamás Barnabás, primátor mesta Putnok. V uvítacom príhovore zdôraznil,

že expo sa snaží o rozvoj cezhraničnej spolupráce, ponúka možnosť prezentácie a nadviazania resp. prehlbovania vzťahov. Predseda euroregiónu Slaná-Rimava, František Kardos, bývalý primátor Rožňavy, vyzdvihol zahraničnoobchodné a hospodárske priority výstavy. Výstavu Gemer Expo otvoril Török Dezső, predseda župy Borsod-Abaúj-Zemplén. Vyzdvihol, že za sedemnástym ročníkom výstavy sa ukrýva vytrvalosť

organizátorov a ich flexibilita, vedieť sa prispôbiť daným požiadavkam. „Organizátori včas rozšírili výstavu o festival, ktorý návštevníkov osloví, ale na druhej

strane ponechali tradičný ráz expo“, vyzdvihol pán predseda. Tiež vyzdvihol aj skutočnosť, že aj Gemer Expo sa snaží o akýsi most medzi obyvateľmi dvoch štátov. Ďalej vyzdvihol, že uvedená myšlienka sa zhoduje aj s predstavou samosprávy, ktorá sa tiež snaží o cezhraničnú spoluprácu v oblasti hospodárstva, kultúry či športu. Vyslovil radosť, že súčasťou expo je aj medzinárodné investičné a ekonomické fórum a stretnutie biznismanov, ktoré zorganizovalo Veľvyslanectvo Ma-

fórum a tiež stretnutie biznismanov začalo na radnici v Putnoku v doobedňajších hodinách, ktoré sa tešilo veľkému záujmu. Fóra sa zúčastnil Kato Kikoko, veľvyslanec Japonska v Budapešti, Tamás Bihall, predseda obchodnej a priemyselnej komory župy Borsod-Abaúj-Zemplén, Agneša Klinová, riaditeľka Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory za región Košice, Gyulai-Kertesi Edina, manažérka Maďarsko-francúzskej obchodnej a priemyselnej komory, Dr. Peter Cacara,

predseda Východoslovenskej investičnej spoločnosti, tiež starostovia a primátori prihraničných miest a obcí. Tornaľu na prestížnom podujatí reprezentovala Mgr. Anna Szögedi, primátorka mesta, ktorá predstavila tornaľský priemyselný park, resp. sa pozitívne zmienila o dobre sa vyvíjajúcom vzťahu medzi mestom a nemeckou firmou. Členmi tornaľskej delegácie boli aj Attila Bódi, viceprimátor a Mgr. Ladislav

ďarska so sídlom v Košiciach, Obchodná a priemyselná komora župy Borsod-Abaúj-Zemplén a mesto Putnok. Medzinárodné investičné a ekonomické

Nagy, prednosta mestského úradu. Na otvorení, ako býva zvykom, odovzdali aj ceny. Naše mesto získalo osobitnú cenu Združenia za mesto Putnok.

XXIII. Festival Kvitnúce agáty

Érmihályfalva. Už po 23-krát zorganizovalo družobné mesto Érmihályfalva v regióne Partium v Rumunsku známy festival pod názvom Kvitnúce agáty. Štvordenná akcia je u tamajšieho obyvateľstva veľmi populárna. Odkedy mestá Tornaľa a Érmihályfalva uzavreli družbu, naše mesto sa prezentuje na uvedenom festivale s veľkou odozvou. Nebolo to inak ani v tomto roku. Našu delegáciu viedol viceprimátor Attila Bódi. Pozvanie na prestížne podujatie dostala v tomto roku aj tanečná skupina Magic in dance pri CVČ v Tornaľi, ktorá zožala na festivale svojím vystúpením obrovský úspech. O tanečnom majstrovstve a vystúpení Tornaľčanov sa pozitívne vyjadrilo nielen obecenstvo, ale aj miestne médiá.

Veríme, že družobné vzťahy sa budú naďalej prehlbovať a podobne ako v prípade mesta Putnok, sa podarí vzťahy rozšíriť aj na ustanovizne družobných miest.

red. foto: Michal Turis

Týždeň modrého gombíka 2015

Modrý gombík je celoslovenská kampaň, ktorú organizuje UNICEF Slovensko každý rok v máji. Aj tento rok ste mohli stretnúť v uliciach slovenských miest, ale aj v Základnej škole P. J. Šafárika dobrovoľníkov, ktorí sa Vám za príspevok poďakovali modrým gombíkom, prípadne nálepkou gombíka. Uvedenú akciu v škole realizuje Mgr. Drahomíra Danišová, koordinátorka projektu. Ako sme sa dozvedeli, gombík je symbolom detstva a spájania dvoch svetov – toho nášho a sveta, v ktorom sú deti odkázané na našu pomoc. Heslom tohto ročníka je „Deti deťom“.

Pôvodným cieľom zbierky bolo poslať vyzbierané finančné prostriedky deťom, ktoré čelia humanitárnym krízam (Ukrajina, Sýria, Jemen...).

Z dôvodu nepredvídaných tragických udalostí v Nepále sa však organizátori kampane rozhodli okamžite zareagovať na situáciu, ktorá tam vznikla po katastrofálnom zemetrasení, a preto prevažnú časť výťažku zo zbierky posielala práve na

pomoc nepálskym deťom. Ničivé zemetrasenie v Nepále má na svedomí tisíce životov. 25. apríla zničilo zemetrasenie 130 000 domácností a ponechalo 3 milióny ľudí bez prístupu k potravinám. Približne 24 000 ľudí sa momentálne nachádza v 13 táboroch v Káthmandu.

Minimálne 15 000 detí s vážnou podvýživou potrebuje s úrnu špeciálnu terapeutickú stravu. Deti v 12 najpostihnutejších oblastiach nemajú tiež dostatočný prístup k pitnej vode, zdravotnej starostlivosti a vyučovaniu, ktoré pre ne v tomto kritickom období predstavuje akúsi istotu a pocit „normálnosti“. „Zemetrasenie spôsobilo nepredstaviteľnú škodu,“ hovorí Rownak Khan, pracovník UNICEF v Nepále. Nemocnice sú preplnené, chýba pitná voda, pod troskami sú stále pochované telá a ľudia stále spávajú na ulici. Čo samozrejme, predstavuje ideálne podmienky pre rozšírenie nákaz. Po zemetraseniach v Nepále trpia najmä deti. Ľudia prežívajú obrovský strach.

Práve z uvedeného dôvodu UNICEF

presmeroval zdroje pomoci prioritne do Nepálu, pretože ohrozených je až 1,7 milióna detí. Zabezpečuje stany, deky, hygienické pomôcky, tablety na čistenie vody, stravu a doplnky stravy, lieky, vitamíny, vakcíny či priamo vodu.

V spolupráci s partnermi na miesto dopravili desiatky ton život zachraňujúcich dodávok, budujú sa centrá pre deti a poskytujú aj psychologickú podporu a pomoc.

Vďaka UNICEF dostávajú obyvatelia 4 krát denne prostredníctvom rozhlasu informácie a rady, ako postupovať a kde nájsť pomoc. Je dôležité pripomenúť, že UNICEF pomáha v rámci humanitárnych kríz už takmer 70 rokov. Podarilo sa im zachrániť milióny detských životov a urobiť zásadné zmeny. ZŠ P. J. Šafárika pomohla a prispela sumou vyše 170 €.

Pomoc nie je možná bez prispievateľov. Práve preto veľká vďaka všetkým, ktorí pomáhate pomáhať.

E.Z.

Deň matiek

Deň matiek, sviatok, ktorý sa slávi už sto rokov, aj tak bude každúcky jeden koncert, prednes a hoci aj básnička v tento deň jedinečná. A hoci by sa to zdalo nemožné, každý rok sa našim mamám zjaví na perách ten krásny úsmev plný zdravej pýchy. Ani v nedeľu 10. mája 2015 to nebolo inak. Na začiatku programu ku Dňu matiek, ktorý organizovala Matica slovenská v Tornali, sa predviedli členovia folklórneho súboru Šafáříček vedený pani učiteľkou Kockovou, ktorí nám predviedli naše tradičné tance a piesne. Za folklórnym súborom vyšli na pódium naši rovesníci Timur a Xenka a tí nás sprevádzali celým programom. Po uvedení vyšli na scénu najmenší z nás, naše slniečka, škôlkari. Ukázali divákovi, že vedia recitovať aj spievať, tancovať, ale aj výborne mávať rukami na pozdrav svojim mamičkám. Potom sa znovu ukázali Timur a Xenka a oznámili nám, že na rad prichádza Základná škola Pavla Jozefa Šafárika. Sólo mal prvý stupeň a musím skonštatovať, že tretiaci a štvrtáci si počínali priam profesionálne. Básne, ktorých slová boli mierené na mamky, boli bezchybné a v tancoch bolo vidieť nadšenie pre vec. Po nich sa nám znova ukázali naši konferencieri, aby nám rozpovedali smutný príbeh detí z detského domova a pripomenuli, aby sme sa zaujímali aj o ne, pretože nie každé dieťa má mamu. Aj keď nemali pri sebe mamu, ktorá by sa o ne postarala, pohladila ich, majú tety, ktoré im maminky zastupujú. Hoci by to z názvu nevyplývalo, deti z detského domova sú veselé a majú radosť zo života. Vyjadrili nám ju tancom hip-hop a spevom, ktorý každého dojal. Po nich na pódium položili nohu predstavitelia Základnej umeleckej školy, a ako vždy malo ich vystúpenie vysokú úroveň. Predstavili nám spev, hru na saxofón, ale aj hru na akordeón. Na záver sa nám predstavilo Centrum voľného času spoločenským tancom. Tento Deň matiek bol podobný ako predošlé, skrátka úžasný! Z môjho pohľadu je to sviatok, ktorý sa stáva stále populárnejším. Predsa len pre deti znamená mamičkin úsmev oveľa viac ako autíčko či bábika, lebo je jedinečný a nikdy nezmizne.

Adam Zoltán Anderko, žiak ZŠ P. J. Šafárika, 6. ročník

Vážení čitatelia, na základe pripomienky obyvateľa mesta vo veci výšky platu primátorky mesta Tornaľa v záujme objektívneho informovania zverejňujeme uznesenia MsZ Tornaľa z rokov 2014 a 2015, v ktorých poslanci MsZ schvaľovali plat primátorky mesta Tornaľa s uvedením výšky sumy schváleného platu. Zo zverejnených uznesení vyplýva, že aktuálna výška platu primátorky mesta Tornaľa nebola oproti roku 2014 zvýšená.

č. 64/2014; Mestské zastupiteľstvo berie na vedomie mesačný plat primátorky Mesta Tornaľa Mgr. Anny Szögedi s účinnosťou od 01.01.2014 podľa § 3 ods. 1 zák. č. 253/1994 Z. z. o právnom postavení a platových pomeroch starostov obcí a primátorov miest v znení neskorších predpisov v sume 1 929,- €.

č. 65/2014; Mestské zastupiteľstvo schvaľuje na základe § 4 ods. 2 zák. č. 253/1994 Z. z. o právnom postavení a platových pomeroch starostov obcí a primátorov miest v znení neskorších predpisov s účinnosťou od 01.01.2014 zvýšenie mesačného platu primátorky Mesta Tornaľa Mgr. Anny Szögedi o 47,2265 %, s tým, že celkový plat primátorky po zvýšení bude 2 840,- €.

č. 81/2015; Mestské zastupiteľstvo v Tornali berie na vedomie mesačný plat primátorky Mesta Tornaľa Mgr. Anny Szögedi s účinnosťou od 01.01.2015 podľa § 3 ods. 1 zák. č. 253/1994 Z. z. o právnom postavení a platových pomeroch starostov obcí a primátorov miest v znení neskorších predpisov v sume 2 008,- €.

č. 82/2015; Mestské zastupiteľstvo v Tornali schvaľuje na základe § 4 ods. 2 zák. č. 253/1994 Z. z. o právnom postavení a platových pomeroch starostov obcí a primátorov miest v znení neskorších predpisov s účinnosťou od 01.05.2015 zvýšenie mesačného platu primátorky Mesta Tornaľa Mgr. Anny Szögedi o 41 %, s tým, že celkový plat primátorky po zvýšení bude 2 831,- €.

Poslanci zasadali na mimoriadnom zasadnutí

12.mája sa poslanci stretli na mestskom úrade na mimoriadnom zasadnutí a schválili dva programové body. Jeden z bodov sa týkal pozmeňujúceho návrhu všeobecne záväzného nariadenia o miestnych daniach a poplatkoch. Ide o to, aby využívanie verejných priestranstiev – chodníka pred reštauráciou, kaviarňou, cukrárňou nebolo spoplatnené. Týka sa to hlavnej turistickej sezóny. Požiadavkou je jedi-

ne, aby terasy esteticky zapadli do koloritu mesta. „Aj týmto rozhodnutím vychádzame v ústrety podnikateľom, radi by sme spríjemnili pobyt turistov, ktorí strávia v našom meste pár dní a v neposlednom rade očakávame aj vytvorenie miest, kde si radi oddýchnu, stretnú a porozprávajú aj miestni obyvatelia“, vysvetlila svoj návrh po zasadnutí pani primátorka Mgr. Anna Szögedi.

V druhom bode sa ukončilo

prejednávanie kúpy osobného automobilu. Ako sme čitateľov informovali, na návrh vedenia mesta poslanci odsúhlasili kúpu nového služobného automobilu. Keďže sa na predchádzajúcom zasadnutí nedohodlo o hornej hranici ceny motorového vozidla ani o spôsobe kúpy, bolo potrebné uvedené záležitosti dotiahnuť do konca. Cena osobného motorového vozidla je 36 tisíc eur aj s DPH. 20% z ceny vo-

zidla, čo činí spolu 7000 eur, mesto uhradí pri kúpe. Celková cena vozidla je teda 42 tisíc eur. Cena zahŕňa daň, 36 mesačných splátok, poistenia, bezplatný servis a štvorročnú záruku alebo 120 tisíc najazdených kilometrov. Kúpa sa zrealizovala v rámci verejného obstarávania. Návrh poslanci, okrem jedného, ktorý sa zdržal, prijali. Po hlasovaní pani primátorka zasadnutie ukončila.

T a O

História Muránskeho hradu a životné osudy jeho pánov trochu inak Stretnutie s Ing. Pavlom Hlodákom v zasadačke MsKS v Tornali

Poznať históriu je výsadou. Osobitou výsadou je poznať a zaujímať sa o regionálnu históriu, ktorá je v úzadí a v nepovšimnutí. Hoci mnohokrát je zaujímavá, poučná. Dáva možnosť nahliadnuť do bohatej klenotnice ľudských osudov, zabudnutých legiend, ktoré sa kedysi odohrávali u nás, v našom okolí a možno dôkladným pátraním by sme sa dopátrali k vlastnej rodinnej histórii, k príbuzenským vzťahom.

Znalec a propagátor dejín Pavel Dvořák v doslove jednej knihy napísal, že na históriu sa treba pozeráť cez kľúčovú dierku regiónu, že súčasná história prežije svoju renesanciu práve prostredníctvom tohto faktu. V regionálnych dejinách je najviac miesta, najviac zanedbaných, ale aj prítazlivých tém. O tom sa mohli presvedčiť účastníci stretnutia s Ing. Pavlom Hlodákom, znalcom muránskej histórie. Nazrieť do tajomných komnát Muránskeho hradu a jeho pánov či sklárskej výroby u nás mohli tí, ktorí prišli na podvečerné stretnutie do zasadačky Mestského kultúrneho strediska v Tornali 25.marca 2015. Hoci na zaujímavé a poučné stretnutie prišlo veľmi málo Tornalčanov, zástupené boli všetky vekové kategórie. Tí, ktorí prišli, strávili v príjemnej spoločnosti Ing. Pavla Hlodáka – autora mnohých kníh o histórii Muránskeho hradu a vedúcej mestskej knižnice, Anikó Miklósovej, ktorá besedu či netradičnú hodinu dejepisu otvorila a viedla, zaujímavý večer plný regionálnej histórie. Ing. Hlodák, rodák z Muráňa, pôvodne chemický inžinier, držiteľ Ceny Kvet kultúry BBSK za výnimočný prínos v oblasti regionálnej literatúry a publicistiky (2010), začal svoj zaujímavý výklad o Muránskom hrade, ktorý vďaka svojim neobyčajne pestrým dejinám patrí k najznámejším gemerským hradom.

Hovoril o hospodárskych dejinách mu-

ránskeho panstva, ktoré svoj vrchol dosiahlo v 17. až 19. stor., keď sa naplno rozvinula ťažba železnej rudy a hutníctvo železa, ktoré bolo najdôležitejším faktorom v hospodárskom rozvoji panstva. Gemerské železo sa dodávalo do celého Uhorska, aj na stavbu Reťazového mostu (Lánchíd) v Budapešti sa použilo železo z Gemera.

Pán Hlodák tiež hovoril o vzniku a fungovaní sklárne v Muránskej Hute, papierne a manufaktúry na kameninu v Muráni, ako aj dejinách železiarskych podnikov Železnej spoločnosti, Muránskej únie ako aj Rimavskej koalície, ktorá síce vznikla mimo územia panstva, ale za podpory podnikateľov z Revúcej, o najväčšej železiarni Muránskej doliny v Lubeníku. Prosperitu územia vždy zabezpečovala hospodárska činnosť, najprv pri spracovávaní železnej rudy, dreva, keramickej, sklárskej a papierenskej výrobe, ako aj na konci 19. stor. pri objavení magnezitu a jeho spracovaní.

Ekonomiku Muránskeho panstva vystriedali strhujúce dejiny hradu od jeho vzniku v polovici 13. storočia až do jeho vlastníctva Coburgovcami v 20. storočí. Zaujímavovo objasnil dejiny hradu v širšom ponímaní v uhorských dejinách s akcentom na regionálnu históriu. Popri historických etapách vývinu hradu vždy spomenul jednotlivých vlastníkov, kapitánov a ich činnosť. Významné bolo pôsobenie bratříkov, nemeckých protestantských kapitánov v 16. storočí, ako aj neskôr Séčiovcov a Vešelénihov spolu s manželkou Máriou Séčiovou. Práve za Séčiovcov a Vešelénihov sa snovali udalosti a deje, ktoré ovplyvňovali politickú situáciu vo vtedajšom Uhorsku. Vo svojom výklade spomenul, že vo svojich knihách sa snažil odstrániť nepresnosti, protirečenia a chyby, ktoré sa nahromadili za stáročia, a ktoré značne deformovali históriu, ale

aj charakteristiku jednotlivých vlastníkov hradu a ich skutky.

Najzaujímavejší je osud šľachtického rodu Séčiovcov, ktorí prišli do Uhorska z Nemecka a nezmazateľne sa zapísali do našich stredovekých aj novovekých dejín. Jej predstavitelia od začiatku zastávali významné funkcie v Uhorsku. Boli palatínmi, kráľovskými sudcami, stotníkmi, pokladníkmi kráľa, významnými kapitánmi hradov a županmi. V rodine mali aj najvyššieho cirkevného hodnostára - arcibiskupa a primasa Uhorska, ktorý korunoval dvoch kráľov. Významní však neboli len muži tohto rodu. Dôležité miesto zaujala aj výnimočná žena Mária Séčiová, literárne známa ako Muránska Venuša. Jej dramatický život zaujal nielen jej súčasníkov, ale je zaujímavý aj dnes. Pán Hlodák spomenul, že putovanie dejinami ho doviedlo aj na stopu zabudnutého artefaktu – posteľe Márie Séčiovej a zlatom zdobenej posteľe palatína Františka Vešelénihov.

Pokračovanie v budúcom čísle.

O z n á m e n i e

Žiaci a učiteľia Základnej umeleckej školy v Tornali Vás pozývajú na „Deň otvorených dverí“, ktorý sa uskutoční dňa 29. mája (piatok) 2015 v priestoroch ZUŠ na Štúrovej ulici č. 6. Počas tohto popoludnia predvedú žiaci našej školy svoje hudobné umenie v dvoch častiach a to od 14:30 hod. a od 15:30 hod.

Vítaní sú všetci občania mesta so svojimi deťmi, hlavne tí, ktorí plánujú zapísať svoje deti do Základnej umeleckej školy v školskom roku 2015/2016.

Všetkých Vás srdečne očakávame!

BLIŽŠIE K LEPŠIEMU BÝVANIU BLIŽŠIE K VÁM

KOMPLETNÝ SERVIS NA JEDNOM MIESTE

- výhodné stavebné sporenie
- zaujímavé úvery
- úvery na vybavenie domácností
- financovanie obnovy bytových domov
- poistenie na každú situáciu

www.pss.sk

PRVÁ STAVEBNÁ
SPORITEĽŇA

**Pozývame vás
do novootvorenej
kancelárie
obchodných
zástupcov**

Prvej stavebnej sporitelne

**Mierová 23,
982 01 Tornaľa**

OTVÁRACIE HODINY:
pondelok – piatok 9,00 – 16,00 hod

Kancelária obchodných zástupcov Prvej stavebnej sporitelne hľadá ambiciózných spolupracovníkov

PONÚKAME:

- možnosť pracovať pre renomovanú banku
- špičkové kontinuálne vzdelávanie
- motivujúce finančné ohodnotenie

- najmodernejšiu komunikačnú a výpočtovú techniku

kontaktná osoba: Mgr. Lukáš Antalík
tel. číslo: 0908 945 357
e-mail: lukas.antalik@fopss.sk